

ZAKON O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O OSNOVNI ŠOLI (ZOsn-J)

1. člen

V Zakonu o osnovni šoli (Uradni list RS, št. 81/06 - uradno prečiščeno besedilo, 102/07, 107/10, 87/11, 40/12 – ZUJF, 63/13 in 46/16 – ZOFVI-K) se prvi odstavek 1. člena spremeni tako, da se glasi:

»Ta zakon ureja obvezno osnovnošolsko izobraževanje, ki ga izvajajo javne in zasebne osnovne šole.«

Obrazložitev:

Ta zakon po novem ureja samo izobraževanje šoloobveznih otrok, osnovnošolsko izobraževanje odraslih, ki ni obvezno in temelji na prostovoljnosti posameznika, pa se ureja s posebnim zakonom s področja izobraževanja odraslih.

Otroci se morajo obvezno vključiti v javno ali zasebno osnovno šolo. Pod pogoji, ki jih določa zakon, se starši lahko odločijo, da izobražujejo svojega otroka na domu. Otrok, ki se izobražuje na domu, je vpisan v šolo, na kateri mora opraviti z zakonom predpisane obveznosti.

2. člen

5. člen se spremeni tako, da se glasi:

»5. člen (pravica do izbire izobraževanja)

Starši imajo pravico izbrati osnovnošolsko izobraževanje svojih otrok v javni ali zasebni šoli.«

Obrazložitev:

Zakon po novem opredeljuje zgolj pravico do izbire izobraževanja v javni ali zasebni osnovni šoli. Določba spremenjenega člena ne navaja več izobraževanja na domu kot posebne oblike izobraževanja, ker je izobraževanje na domu specifičen način izobraževanja.

Izobraževanje na domu je v celoti urejeno v posebnem poglavju zakona.

3. člen

Za prvim odstavkom 8. člena se doda nov drugi odstavek, ki se glasi:

»Za otroke slovenskih izseljencev in zdomcev s slovenskim državljanstvom ali brez slovenskega državljanstva, ki se vrnejo v domovino, se ob vključitvi v osnovno šolo organizira pouk slovenskega jezika in kulture.«

Dosedanji drugi odstavek postane tretji odstavek.

Obrazložitev:

Na podlagi Strategije vključevanja otrok, učencev in dijakov migrantov v sistem vzgoje in izobraževanja v Republiki Sloveniji (2007), ki opredeljuje vključevanje otrok migrantov v šolski sistem, je pravica do dodatne strokovne pomoči slovenščine razširjena tudi na otroke, katerih materni jezik je slovenščina, vendar se v tujini, kjer so prebivali pred vrnitvijo v domovino, niso srečevali s slovenščino kot uradnim jezikom. Na podlagi dopolnjene določbe 8. člena bodo v dopolnilno izobraževanje iz slovenskega jezika in kulture vključeni tudi ti otroci.

4. člen

V 12.a členu se v drugem stavku pred piko doda besedilo »ter pomoč svetovalne službe«.

Obrazložitev:

Šola učencem z učnimi težavami, ki težko dosegajo standarde znanja, prilagodi metode in oblike dela pri pouku ter jim omogoči vključitev v dopolnilni pouk in druge oblike individualne in skupinske pomoči. Na novo je dodana še pomoč svetovalne službe, saj so navedene oblike pomoči del petstopenjskega kontinuuma pomoči učencem z učnimi težavami po Konceptu dela Učne težave v osnovni šoli. Zadnja stopnja predstavlja vključitev otroka v postopek usmerjanja.

5. člen

V 15. členu se pred piko doda besedilo »ter dneve dejavnosti«.

Obrazložitev:

Sprememba člena dopolnjuje manjkajoči del obveznega programa osnovne šole, kot je določen v predmetniku osnovne šole, tako da doda tudi dneve dejavnosti.

6. člen

V prvem odstavku 16. člena se besedilo »tujega jezika« nadomesti z besedilom »dveh tujih jezikov«.

V drugem odstavku se pika nadomesti z vejico in doda besedilo »ne izvaja pa pouka obveznega drugega tujega jezika.«.

Obrazložitev:

Z dopolnitvijo tega člena se med obvezne predmete namesto enega uvede izvajanje dveh tujih jezikov. Za učence s posebnimi potrebami, ki so usmerjeni v prilagojeni izobraževalni program z enakovrednim izobrazbenim standardom, šola ne izvaja pouka obveznega drugega tujega jezika.

7. člen

17. člen se spremeni tako, da se glasi:

»17. člen (obvezni izbirni predmeti)

Poleg obveznih predmetov mora osnovna šola za učence 7., 8. in 9. razreda izvajati pouk iz obveznih izbirnih predmetov.

Šola mora ponuditi pouk najmanj treh izbirnih predmetov iz družboslovno-humanističnega sklopa in najmanj treh iz naravoslovno-tehničnega sklopa. V okviru družboslovno-humanističnega sklopa mora šola ponuditi nekonfesionalni pouk o verstvih in etiki ter pouk retorike.

Učenec izbere en obvezni izbirni predmet.«.

Obrazložitev:

Novela dosledneje poimenuje izbirne predmete za učence 7., 8. in 9. razreda kot obvezne izbirne predmete.

Iz sklopa obveznih izbirnih predmetov se tuji jeziki prenesejo med obvezne predmete. Zaradi dodatne obveznosti učencev s poučevanjem drugega tujega jezika si učenci izberejo le en obvezni izbirni predmet. Nabor in vsebine ostalih obveznih izbirnih predmetov ostajajo nespremenjeni.

8. člen

20. člen se spremeni tako, da se glasi:

»Razširjeni program obsega vzgojno-izobraževalno delo v okviru naslednjih organiziranih dejavnosti: jutranje varstvo v 1. razredu ali prvi stopnji posebnega programa vzgoje in izobraževanja, pouk neobveznih izbirnih predmetov, dodatni pouk, dopolnilni pouk, individualna in skupinska pomoč, pevski zbor, interesne dejavnosti, za učence od 1. do 5. razreda pa tudi učenje učenja, sprostitevno ustvarjalne dejavnosti ter popoldansko varstvo.

Učenje učenja, sprostitevno ustvarjalne dejavnosti in popoldansko varstvo se za učence s posebnimi potrebami, ki so usmerjeni v prilagojene izobraževalne programe, organizira od 1. do 9. razreda.

Organizirane dejavnosti razširjenega programa iz prvega odstavka tega člena, razen jutranjega varstva, šola organizira po izvedbi obveznega programa.

Organizirane dejavnosti, razen jutranjega in popoldanskega varstva, dnevno trajajo strnjeno največ dve uri in pol, vključno s časom za šolsko prehrano. Po izteku tega časa šola organizira popoldansko varstvo.

V jutranje varstvo, dodatni pouk, pevski zbor, interesne dejavnosti, učenje učenja, sprostitevno ustvarjalne dejavnosti ter popoldansko varstvo se učenci vključujejo prostovoljno.

V pouk neobveznih izbirnih predmetov se učenci vključijo prostovoljno in ga obiskujejo do konca pouka v tekočem šolskem letu.

V dopolnilni pouk ter individualno in skupinsko pomoč se učenci vključujejo na predlog razrednika in jih obiskujejo do prenehanja potrebe.

Za učence s posebnimi potrebami, ki so usmerjeni v posebni program vzgoje in izobraževanja, se po pouku organizira popoldansko varstvo.«.

Obrazložitev:

Namen razširjenega programa osnovne šole je spodbujati celostni razvoj učenca, prispevati h kakovosti uresničevanja ciljev osnovnošolskega izobraževanja s tem, da bogati in nadgrajuje obvezni program, omogoča večjo izbiro, spodbuja in usmerja učenca k samoregulativnemu vseživljenjskemu učenju ter aktivni participaciji v ožjem in širšem družbenem okolju. Izvajanje razširjenega programa omogoča uresničevanje učenčevih interesov, boljše spoznavanje učenca, razvijanje kakovostnih medsebojnih odnosov in vzpostavljanje zdravega načina življenja.

Razširjeni program se z novelo po obsegu ne spreminja, ureja pa se vsebina oziroma dejavnosti, ki jih vključuje. Te so: jutranje varstvo v 1. razredu ali prvi stopnji posebnega programa vzgoje in izobraževanja, pouk neobveznih izbirnih predmetov, dodatni pouk, dopolnilni pouk, individualna in skupinska pomoč, pevski zbor, interesne dejavnosti, za učence od 1. do 5. razreda pa tudi učenje učenja, sprostitevno ustvarjalne dejavnosti ter popoldansko varstvo. Razširjeni program, razen jutranjega in popoldanskega varstva, traja 150 minut.

Dosedanja vsebina podaljšanega bivanja se po novem opredeljuje kot učenje učenja, sprostitevno ustvarjalne dejavnosti ter popoldansko varstvo.

Vključevanje v različne organizirane dejavnosti razširjenega programa je prostovoljno. Zaradi organizacije, učinkovitejše in kakovostnejše izvedbe jih učenci obiskujejo vse leto (neobvezni izbirni predmeti) oziroma do prenehanja potrebe (dopolnilni pouk, individualna in skupinska pomoč, kar predlaga razrednik).

9. člen

20.a člen se spremeni tako, da se glasi:

»Šola za učence 4., 5. in 6. razreda lahko izvaja pouk iz naslednjih neobveznih izbirnih predmetov: dodatnega tujega jezika, umetnosti, računalništva, športa in tehnike.

Šola za učence 7., 8. in 9. razreda lahko izvaja pouk dodatnega tujega jezika kot neobvezni izbirni predmet.

Šola kot dodatni tuji jezik izvaja pouk tujega jezika, ki se ne izvaja v okviru obveznega programa.

Šola lahko kot dodatni tuji jezik ponudi pouk latinščine.

Učenec lahko izbere največ dve uri pouka neobveznih izbirnih predmetov tedensko.

Za učence v prilagojenem programu z nižjim izobrazbenim standardom šola ne izvaja pouka neobveznih izbirnih predmetov.

Določba tega člena ni obvezna za zasebne šole.«.

Obrazložitev:

Spremenjeni 20.a člen ukinja izvajanje pouka prvega tujega jezika kot neobveznega izbirnega predmeta v 1. razredu. V skladu s tem zakonom se pouk prvega tujega jezika v 1. razredu izvaja v sklopu obveznega programa.

Ohranja se izvajanje neobveznih izbirnih predmetov od 4. do 9. razreda. Šoli ni več obvezno ponuditi izvajanja dodatnega tujega jezika kot neobveznega izbirnega predmeta.

Šola ne more ponuditi pouka dodatnega tujega jezika, ki se sicer že izvaja na šoli kot prvi ali drugi tuji jezik.

Šola lahko kot dodatni tuji jezik ponudi pouk latinščine. Posebej je v zakonu izpostavljena, ker latinščine kot mrtvi jezik strokovnjaki ne uvrščajo v skupino tujih jezikov.

Določba ni obvezna za zasebne šole, ker zasebne šole oblikujejo predmetnike v skladu s svojim programom.

10. člen

Za 20.a členom se doda nov 20.b člen, ki se glasi:

»20.b (pevski zbor)

Šola za učence organizira vsaj en pevski zbor.

Določba tega člena ni obvezna za zasebne šole«.

Obrazložitev:

Pevski zbor je do sedaj sodil v okvir interesnih dejavnosti. Ker se od drugih interesnih dejavnosti loči po tem, da je delo organizirano po učnem načrtu, ki ga je potrdil pristojni strokovni svet, ga novela opredeljuje kot eno od organiziranih dejavnosti v sklopu razširjenega programa.

Z novim členom se zagotavlja, da vsaka šola organizira zborovsko petje. Delovanje zborov je posebej normativno urejeno.

Določba ni obvezna za zasebne šole, ker zasebne šole oblikujejo izvajanje pevskega zbora v skladu s svojim programom.

11. člen

21. člen se črta.

Obrazložitev:

Člen, ki je urejal podaljšano bivanje, se črta, ker je vsebina prenesena v novo določbo razširjenega programa.

12. člen

Besedilo 22. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Osnovna šola organizira jutranje varstvo za učence 1. razreda oziroma prve stopnje posebnega programa vzgoje in izobraževanja.«.

Obrazložitev:

Člen se dopolnjuje z opredelitvijo jutranjega varstva za učence vključene v posebni program vzgoje in izobraževanja. V prvo stopnjo posebnega programa so vključeni otroci stari od 6 do 8 let z zmerno, težjo in težko motnjo v duševnem razvoju, ki so precej manj samostojni od vrstnikov, zato je nujno, da se jutranje varstvo omogoči tudi njim.

13. člen

Za 24. členom se doda nov 24.a člen, ki se glasi:

»24.a člen (druge oblike individualne in skupinske pomoči)

V druge oblike individualne in skupinske pomoči se vključujejo učenci z učnimi težavami in nadarjeni učenci.«.

Obrazložitev:

Nov 24.a člen opredeljuje druge oblike individualne in skupinske pomoči, ki so namenjene učencem z učnimi težavami in nadarjenim učencem. Ker nadarjeni učenci ne sodijo več med učence s posebnimi potrebami, se pa bodo še vedno vključevali v druge oblike individualne in skupinske pomoči, je to sedaj urejeno v novem členu.

14. člen

V četrtem odstavku 35. člena se pika nadomesti z vejico in doda besedilo »razen v posebnem programu vzgoje in izobraževanja, kjer ura pouka traja 60 minut.«.

Obrazložitev:

Gre za popravek nekonsistentnosti v zakonu, saj je bil izpuščen posebni program vzgoje in izobraževanja, kjer ura pouka traja 60 minut.

15. člen

Deseti odstavek 38. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Učenje učenja, sprostitevno ustvarjalne dejavnosti in popoldansko varstvo izvajajo učitelji razrednega in predmetnega pouka, vzgojitelji predšolskih otrok in svetovalni delavci.«.

Obrazložitev:

Glede na spremenjeno obliko izvajanja dosedanjega podaljšanega bivanja člen opredeljuje, da učenje učenja, popoldansko varstvo in sprostitevno ustvarjalne dejavnosti lahko izvajajo učitelji razrednega in predmetnega pouka, vzgojitelji predšolskih otrok in svetovalni delavci.

16. člen

Besedilo 39.a člena se spremeni tako, da se glasi:

»Šola izvaja del obveznega programa in drugih dejavnosti kot šola v naravi.

Šola v naravi je organizirana oblika vzgojno-izobraževalnega dela, ki poteka strnjeno dva do največ šest dni izven prostora šole. Za učence, ki se šole v naravi ne udeležijo, osnovna šola v tem času organizira primerljive dejavnosti.

Šola za posamezno generacijo učencev izvede eno obvezno šolo v naravi in lahko še največ dve nadstandardni šoli v naravi v času osnovnošolskega izobraževanja.

Šola za učence v prilagojenih izobraževalnih programih izvede dve šoli v naravi in lahko še največ dve nadstandardni šoli v naravi v času osnovnošolskega izobraževanja.

Šola za učence v posebnem programu vzgoje in izobraževanja izvede tri šole v naravi in lahko še največ tri nadstandardne šole v naravi v času trajanja posebnega programa.«.

Merila za določitev višine sredstev za organizacijo in izvedbo šole v naravi določi minister.«.

Obrazložitev:

S tem členom se natančneje določa izvajanje programa šole v naravi. Člen določa število šol v naravi in definira, da šola izvede obvezno eno šolo v naravi in največ dve nadstandardni šoli v naravi za posamezno generacijo v času osnovnošolskega izobraževanja. Drugače režim velja za učence v prilagojenih izobraževalnih programih in v posebnem programu vzgoje in izobraževanja.

Člen tudi določa, da lahko posamezni program šole v naravi strnjeno traja največ šest dni, vključujoč soboto. V tem primeru mora šola predhodno z letnim delovnim načrtom določiti soboto kot šolski delovni dan. V nobenem primeru pa šola ne sme izvajati program šole v naravi v nedeljo ali v dneh počitnic. S spremembo se daje šolam možnost izvedbe krajših programov šole v naravi (tudi dva dni).

17. člen

V 48. členu se za prvim odstavkom doda nov drugi odstavek, ki se glasi:

»V primeru, ko ima otrok na območju iste lokalne skupnosti stalno prebivališče v šolskem okolišu ene šole in začasno prebivališče v okolišu druge šole, lahko ustanovitelj v posebnem aktu določi kriterije in pogoje vpisa v določeno osnovno šolo.«.

Dosedanji drugi, tretji, četrti, peti in šesti odstavek postanejo tretji, četrti, peti, šesti in sedmi odstavek.

Obrazložitev:

Z dopolnitvijo člena se daje lokalni skupnosti – občini, ki je ustanoviteljica osnovnih šol, možnost, da zagotavlja šolski prostor za vse otroke v lokalni skupnosti tako, da tega organizira z racionalnim izkoriščanjem prostorskih kapacitet šol na njenem območju.

Pravica vpisa na podlagi začasnega prebivališča v primerih, ko je to utemeljeno in dejansko sprejemljivo, se ohranja. Lokalna skupnost v posebnem aktu določi kriterije in pogoje glede vpisa v določeno šolo, ko ima otrok v isti občini stalno in začasno prebivališče.

S sprejetjem dopolnila se tudi preprečuje izrabljanje instituta začasnega prebivališča. Šole bodo zaradi uveljavljanja pravice do začasnega prebivališča odpravale prepise in vpise učencev le v primerih, če to ne bi pomenilo dodatnih oddelkov in če bo šola imela ustrezne prostorske zmožnosti.

18. člen

Drugi odstavek 50. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Učenec mora redno obiskovati pouk v okviru obveznega programa in pouk neobveznih izbirnih predmetov v okviru razširjenega programa ter izpolnjevati obveznosti in naloge, določene z akti osnovne šole.«.

Obrazložitev:

Učenec se za obiskovanje pouka neobveznih izbirnih predmetov odloči prostovoljno. Na novo je dodana določba, da mora učenec potem, ko si je izbral neobvezni izbirni predmet, redno obiskovati pouk tega predmeta do konca šolskega leta. Razlog za spremembo je v tem, da so učenci pri tem predmetu ocenjeni in morajo ob koncu pouka v šolskem letu pridobiti zaključno oceno. Novi režim pa tudi šoli omogoči, da pouk izvede kontinuirano ob predvideni kadrovski zasedbi za posamezno šolsko leto.

19. člen

56. člen se spremeni tako, da se glasi:

»56. člen

(brezplačen prevoz in povračila stroškov prevoza)

Učenec ima pravico do brezplačnega prevoza, če je njegovo prebivališče oddaljeno štiri kilometre ali več od osnovne šole, ki jo obiskuje v matičnem šolskem okolišu. Če učenec na željo staršev obiskuje šolo izven matičnega šolskega okoliša, mu pravica do brezplačnega prevoza ne pripada.

Učenec 1. razreda ali prve stopnje posebnega programa vzgoje in izobraževanja ima pravico do brezplačnega organiziranega prevoza ne glede na oddaljenost njegovega prebivališča od osnovne šole v matičnem šolskem okolišu, v katerem prebiva, učenci ostalih razredov pa, če pristojni organ za preventivo in vzgojo v cestnem prometu ugotovi, da je ogrožena varnost učencev na poti v šolo.

Učenec, ki se prešola v skladu s 54. členom tega zakona, ima pravico do brezplačnega prevoza, če je njegovo prebivališče oddaljeno štiri kilometre ali več od osnovne šole, v katero je prešolan. Učenec iz prejšnjega stavka ima pravico do brezplačnega prevoza ne glede na oddaljenost njegovega prebivališča od osnovne šole, če pristojni organ za preventivo in vzgojo v cestnem prometu ugotovi, da je ogrožena varnost učenca na poti v šolo.

Učenec s posebnimi potrebami ima pravico do organiziranega brezplačnega prevoza, če je njegovo prebivališče oddaljeno štiri kilometre ali več od osnovne šole, ki izvaja program, v katerega je usmerjen. Če je njegovo prebivališče od osnovne šole oddaljeno manj kot štiri kilometre, ima učenec iz prejšnjega stavka pravico do organiziranega brezplačnega prevoza, če je tako določeno v odločbi o usmeritvi ali če pristojni organ za preventivo in vzgojo v cestnem prometu ugotovi, da je ogrožena varnost učenca na poti v šolo.

Učenec s posebnimi potrebami, ki ima z odločbo o usmeritvi določeno izvajanje dodatne strokovne pomoči v zavodu za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami, ima pravico do povračila stroškov prevoza do zavoda, v katerem se ta pomoč izvaja, če je njegovo prebivališče od zavoda oddaljeno štiri kilometre ali več.

O pravici do prevoza na podlagi vloge staršev v skladu z zakonom, ki ureja splošni upravni postopek, odloči lokalna skupnost, razen za učence, za katere je ta pravica določena z odločbo o usmeritvi. Glede izvedbe prevoza se lokalna skupnost dogovori s šolo in starši.

Osnovna šola učencem, ki čakajo na organiziran prevoz, zagotovi varstvo.

Če učencu s posebnimi potrebami ni mogoče zagotoviti prevoza, ima pravico do oskrbe v kraju izobraževanja in pravico do organiziranega brezplačnega prevoza ali povračila stroškov prevoza domov ob pouka prostih dnevih.

Določbe tega člena se ne uporabljajo za zasebne šole.«.

Obrazložitev:

Veljavni zakon že zagotavlja pravico do brezplačnega prevoza vsem učencem, katerih prebivališče je od šole njihovega matičnega šolskega okoliša oddaljeno več kot 4 kilometre. Predlagana novela pa ne zagotavlja več pravice do prevoza za tiste učence, ki na željo staršev obiskujejo šolo izven svojega matičnega šolskega okoliša, kar pomeni razbremenitev za občinske proračune. Še vedno je zaradi varnosti otrok potrebno zagotoviti pravico do prevoza za učence, ki v šolo hodijo po nevarnih šolskih poteh. Za oceno in izdajo mnenja o varnih ali nevarnih šolskih poteh je zadolžen pristojni organ za preventivo in vzgojo v cestnem prometu. Občinski svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu preuči prometno situacijo. V skladu s kriteriji za varne šolske poti sprejme ugotovitev glede utemeljenosti predloga šole. Tudi v bodoče bo veljalo, da se glede načina izvedbe prevoza osnovna šola dogovori s starši in lokalno skupnostjo, o sami pravici pa bo odločala lokalna skupnost, ki tudi financira šolske prevoze.

Glede prevozov za učence s posebnimi potrebami velja poseben režim, ki se navezuje na odločbo o usmeritvi. Za te učence še vedno ohranjamo pravico do oskrbe v kraju izobraževanja in prevoza ob pouka prostih dnevih, kar pa financira država.

Predlagane določbe se ne uporabljajo za prevoze učencev v zasebnih šolah, saj le-te nimajo določenih šolskih okolišev in zato niso dolžne organizirati oziroma financirati šolskih prevozov.

Črtano je besedilo desetega odstavka 56. člena veljavnega zakona. Gre za odpravo diskriminatornega določila, na katerega opozarja Varuh človekovih pravic. Prav tako Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti meni, da ne gre za podvajanje pravic, če mladostniki uveljavljajo pravice, določene v zakonu, ki ureja družbeno varstvo duševno in telesno prizadetih oseb.

20. člen

Besedilo 57. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Šola organizira prehrano učencev v skladu s predpisi, ki urejajo šolsko prehrano.«.

Obrazložitev:

Zakon, ki ureja šolsko prehrano, določa, da šola za vse učence v okviru dejavnosti javne službe obvezno organizira malico. Kot dodatno ponudbo pa lahko šola organizira zajtrk, kosilo in popoldansko malico.

21. člen

Besedilo 60.a člena se spremeni tako, da se glasi:

»Določbe zakona, ki ureja splošni upravni postopek, se uporabljajo v postopkih v zvezi z vpisom, prestopom, prešolanjem, odložitvijo šolanja, oprostivijo sodelovanja pri posameznem predmetu, prepovedjo obiskovanja osnovne šole po izpolnitvi osnovnošolske obveznosti in statusom učenca športnika oziroma umetnika.«.

Obrazložitev:

Z novelo se širi obseg pravic, o katerih je šola dolžna voditi oziroma odločati po upravnem postopku, in sicer odločanje o statusu umetnika.

Novela ne ureja več subvencioniranja učencem iz naslova šole v naravi, prehrane in učbenikov, ker je to urejeno v posebnih predpisih.

22. člen

V drugem stavku tretjega odstavka 63. člena se piko nadomesti z vejico in doda besedilo »za učence 3., 6. in 9. razreda pa tudi dosežki pri nacionalnem preverjanju znanja, izraženi v odstotnih točkah.«.

Četrty odstavek se črta.

Dosedanji peti odstavek postane četrty odstavek.

Obrazložitev:

Obstoječi zakon določa, da šola učence o dosežkih pri nacionalnem preverjanju znanja obvesti s posebnim obvestilom kot prilogo k spričevalu. S predlagano spremembo se dosežki pri nacionalnem preverjanju znanja vpišejo v spričevala učencev 3., 6. in 9. razreda.

23. člen

Besedilo 64. člena se spremeni tako, da se glasi:

»V 3., 6. in 9. razredu se znanje učencev preverja z nacionalnim preverjanjem znanja, s katerim se preverjajo standardi znanja, določeni z učnim načrtom (v nadaljnjem besedilu: nacionalno preverjanje znanja).

V 3. razredu osnovna šola po predpisanem postopku izvede nacionalno preverjanje znanja iz slovenščine ali italijanščine oziroma madžarščine na narodno mešanih območjih in matematike.

V 6. razredu osnovna šola po predpisanem postopku izvede nacionalno preverjanje znanja iz slovenščine ali italijanščine oziroma madžarščine na narodno mešanih območjih, matematike in prvega tujega jezika.

V 9. razredu osnovna šola po predpisanem postopku izvede nacionalno preverjanje znanja iz slovenščine ali italijanščine oziroma madžarščine na narodno mešanih območjih, matematike in tretjega predmeta, ki ga določi minister.

Tretji predmet določi minister tako, da v mesecu septembru izmed obveznih predmetov 8. in 9. razreda izbere prvi tuji jezik in še največ tri predmete ter določi, iz katerega tretjega predmeta se bo preverjalo znanje na posamezni šoli.

Nacionalno preverjanje znanja je za učence 3., 6. in 9. razreda obvezno.

Dosežki nacionalnega preverjanja znanja so dodatna informacija o znanju učencev in se v obliki odstotnih točk zapišejo v spričevalo.

Ob koncu 9. razreda se dosežek iz obveznih predmetov pretvori v eno izmed ocen predmeta. Dosežki pri predmetih, ki se v 9. razredu ne poučujejo, se ne pretvorijo v oceno, ampak se v obliki odstotnih točk zapišejo v spričevalo.

Za učence zasebnih šol in šol, ki izvajajo program osnovne šole po posebnih pedagoških načelih, je tretji predmet pri nacionalnem preverjanju znanja prvi tuji jezik.

Učenci priseljenci iz drugih držav, katerih materni jezik ni slovenski in se prvič vključijo v osnovno šolo v Republiki Sloveniji v 3., 6. in 9. razredu, opravljajo nacionalno preverjanje znanja prvo in drugo šolsko leto vključitve v osnovno šolo prostovoljno.

Podrobnejše določbe o izvajanju nacionalnega preverjanja znanja izda minister.«.

Obrazložitev:

Nacionalno preverjanje znanja se uvaja na novo v 3. razredu. Učiteljem predstavlja izhodišče za nadaljnje načrtovanje dejavnosti in izboljševanje kakovosti pouka, sistemu pa zagotavlja dodatne oziroma povratne informacije o tem, kako deluje vzgojno-izobraževalni sistem že od 3. razreda dalje. S tem se izpolnjuje temeljni pogoj za učinkovito doseganje zastavljenih ciljev, to je kakovostnega poučevanja, učenja in znanja.

Novela določa, da se dosežki nacionalnega preverjanja znanja v 3., 6. in 9. razredu v obliki odstotnih točk zapišejo v spričevalo in se v 9. razredu spremenijo v oceno, in sicer samo pri predmetih, ki se izvajajo v skladu s predmetnikom 9. razreda. Pretvorba dosežka v oceno se izvede na osnovi strokovnih smernic Državnega izpitnega centra. Učitelj predmeta to oceno upošteva kot eno izmed ocen pri oblikovanju zaključne ocene.

24. člen

Besedilo 65. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Podatki in analize o dosežkih nacionalnega preverjanja znanja so namenjeni učencem, njihovim staršem, učiteljem, šolam in sistemu na nacionalni ravni.

Podatki in analize o dosežkih nacionalnega preverjanja znanja se na nacionalni ravni uporabljajo kot podlaga za sprejemanje odločitev o razvoju izobraževalnega sistema.

Državni izpitni center pripravi analizo o dosežkih nacionalnega preverjanja znanja in te podatke tudi javno objavi, vendar tako, da identiteta učencev in šol ni razvidna.

Podatki z razkrito identiteto učencev in šol ne morejo biti predmet zahteve za dostop do informacij javnega značaja.

Podatke in analize o nacionalnem preverjanju znanja z razkrito identiteto šol Državni izpitni center na zahtevo posreduje ministru in predsedniku državne komisije za vodenje nacionalnega preverjanja znanja. Minister lahko

podatke uporablja za načrtovanje ukrepov na področju vzgoje in izobraževanja, predsednik državne komisije pa za vodenje nacionalnega preverjanja znanja.

Podatkov in analiz o nacionalnem preverjanju znanja na nacionalni ravni za več šol skupaj ne sme nihče posredovati, objavljati ali uporabljati z razkrito identiteto šol.

Dosežki nacionalnega preverjanja znanja se lahko uporabljajo samo za namen, ki ga določa ta zakon.«.

Obrazložitev:

Na podlagi izvedenega nacionalnega preverjanja znanja in pridobljenih dosežkov kot dodatne informacije o znanju učencev na posamezni šoli je analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja temeljno orodje za uspešno ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti vzgojno-izobraževalnega dela.

Novela zakona natančneje določa namen nacionalnega preverjanja znanja, dovoljeno uporabo in objavo podatkov in analiz za točno določen namen ter posebej navaja, kar ni dovoljeno - nihče ne sme podatkov in analiz o dosežkih uporabiti tako, da jih javno objavi z namenom razvrščanja šol glede na njihove dosežke pri nacionalnem preverjanju znanja. Tega na sistemski ravni ni mogoče dopustiti iz razloga, ker slabši dosežki sami po sebi še ne pomenijo tudi manj kakovostnega dela v šolah, in obratno, tudi boljši dosežki niso vedno znak bolj kakovostnega dela. Pravo vrednost navedenih dosežkov vsaki šoli pokaže šele ustrezna strokovna analiza, ki poleg dosežkov upošteva še vse ostale pomembne dejavnike na posamezni šoli.

Državni izpitni center je že v dosednji pravni ureditvi tisti javni zavod, ki skrbi za strokovne, razvojne, organizacijsko-tehnične in druge naloge, povezane z nacionalnim preverjanjem znanja.

25. člen

Besedilo 67. člena se spremeni tako, da se glasi:

»V prilagojenih izobraževalnih programih z enakovrednim izobrazbenim standardom se nacionalno preverjanje znanja izvaja v skladu z določbami 64. člena tega zakona.

V prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom je nacionalno preverjanje znanja za učence 6. razreda prostovoljno, za učence 9. razreda pa obvezno. V 6. in 9. razredu šola izvede nacionalno preverjanje znanja iz slovenščine ali italijanščine oziroma madžarščine na narodno mešanih območjih, matematike ter naravoslovja oziroma družboslovja izmenično po posameznih šolskih letih.

V posebnem programu vzgoje in izobraževanja se nacionalnega preverjanja znanja za učence ne izvaja.«.

Obrazložitev:

S spremembo se uvaja obvezno nacionalno preverjanje znanja za učence 9. razreda prilagojenega programa z nižjim izobrazbenim standardom. Poleg tega bo po novem tudi v 6. razredu, kjer je preverjanje še vedno prostovoljno, dodan tretji predmet. Tretji predmet v 6. in 9. razredu je določen, in sicer bo to izmenično eno leto naravoslovje in drugo leto družboslovje, ki imata v predmetniku tega programa največ ur.

26. člen

Četrty odstavek 68. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Če učenec in starši menijo, da je pri ugotavljanju dosežka učenca pri nacionalnem preverjanju znanja prišlo do pisne ali računske napake, lahko starši v treh dneh po prejemu spričevala oziroma zaključnega spričevala pri ravnatelju vložijo obrazložen ugovor.«.

Obrazložitev:

Po novem se dosežek pri nacionalnem preverjanju znanja vpiše v spričevalo in se obvestila o dosežku kot priloge k spričevalu ne izdaja. Tako je staršem v primeru pisne ali računske napake pri ugotavljanju dosežka nacionalnega preverjanja znanja dana možnost ugovora na spričevalo in ne na obvestilo o dosežku.

27. člen

Sedmi odstavek 69. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Učenci priseljenci iz drugih držav so lahko od 1. do 8. razreda ob koncu pouka v šolskem letu, v katerem so prvič vključeni v osnovno šolo v Republiki Sloveniji, neocenjeni iz posameznih predmetov in napredujejo v naslednji razred. O napredovanju odloči na predlog razrednika učiteljski zbor.«.

Obrazložitev:

Sprememba natančneje določa, da so lahko neocenjeni samo učenci od 1. do 8. razreda, saj se v 9. razredu zaključuje osnovnošolsko izobraževanje.

28. člen

Prvi odstavek 75. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Učenec s posebnimi potrebami, ki je bil vključen v osnovnošolsko izobraževanje po prilagojenem programu z nižjim izobrazbenim standardom in v devetih letih ni končal osnovnošolskega izobraževanja, osnovnošolsko izobraževanje lahko dokonča še v največ treh letih in obdrži status učenca. Šola učenca s posebnimi potrebami in njegove starše posebej seznani s pravico do podaljšanega statusa.«.

Obrazložitev:

Veljavna ureditev omogoča, da učenec s posebnimi potrebami kljub zaključenemu 9. razredu še tri leta obiskuje isti razred, kar ni v njegovo korist, povzroča pa tudi težave pri izdajanju spričeval in izvajanju programa. Po novem bo lahko status učenca še največ tri leta obdržal tisti učenec, ki v devetih letih ni končal osnovnošolskega izobraževanja, kar je leto več, kot imajo možnost učenci brez odločbe o usmeritvi. Podaljšanje izobraževanja ni več vezano na ne vključitev v srednješolske izobraževalne programe.

29. člen

V 83. členu se za prvim odstavkom doda nov drugi odstavek, ki se glasi:

»Učencem 3. in 6. razreda se v spričevalo vpišejo tudi dosežki učencev pri nacionalnem preverjanju znanja, izraženi v odstotnih točkah.«

Dosedanja drugi in tretji odstavek postaneta tretji in četrti odstavek.

Obrazložitev:

S predlagano spremembo izvajanja nacionalnega preverjanja znanja se dosežke učencev pri nacionalnem preverjanju znanja v 3. in 6. razredu zapiše v javno listino učenca – spričevalo. S tem se spreminja obstoječi način obveščanja učencev o dosežkih pri nacionalnem preverjanju znanja – učenci so o dosežkih pri nacionalnem preverjanju znanja obveščeni s posebnim obvestilom, prilogo k spričevalu.

30. člen

V drugem odstavku 84. člena se pred piko doda besedilo »in dosežki učencev pri nacionalnem preverjanju znanja, izraženi v odstotnih točkah«.

Obrazložitev:

S predlagano spremembo izvajanja nacionalnega preverjanja znanja se dosežke učencev pri nacionalnem preverjanju znanja v 9. razredu zapiše v javno listino učenca – zaključno spričevalo. S tem se spreminja obstoječi način obveščanja učencev o dosežkih pri nacionalnem preverjanju znanja – učenci so o dosežkih pri nacionalnem preverjanju znanja obveščeni s posebnim obvestilom, prilogo k spričevalu.

31. člen

Besedilo 88. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Starši, ki imajo otroke vključene v javno ali zasebno šolo, lahko organizirajo osnovnošolsko izobraževanje svojih otrok na domu.«

Obrazložitev:

Sprememba tega člena ureja pravico staršev do izbire načina osnovnošolskega izobraževanja svojih otrok, ki so predhodno vključeni v javno ali zasebno šolo.

Izobraževanje na domu je torej le način, na katerega lahko starši organizirajo osnovnošolsko izobraževanje svojega otroka. Izbira staršev za ta način poučevanja je prostovoljna.

32. člen

Naslov poglavja »VIII. IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH« in 93. člen se črtata.

Obrazložitev:

Vsebina izobraževanja odraslih se prenese v zakon, ki ureja izobraževanje odraslih, zato sta črtani predmetna določba in poglavje.

33. člen

V desetem odstavku 95. člena se v šesti alineji za besedo »v« doda besedilo »3.,«.

Obrazložitev:

Sprememba člena je redakcijske narave zaradi uvedbe nacionalnega preverjanja znanja v 3. razredu.

34. člen

Za 102. členom se doda nov 102.a člen, ki se glasi:

»102.a člen

(globa za prekrške zaradi nedovoljene uporabe podatkov nacionalnega preverjanja znanja)

Z globo od 600 do 3.000 eurov se kaznuje posameznik, z globo od 1.000 do 60.000 eurov samostojni podjetnik posameznik in posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, z globo od 5.000 do 100.000 eurov pravno osebo, z globo od 10.000 do 300.000 eurov, če se pravna oseba po zakonu, ki ureja gospodarske družbe, šteje za srednjo ali veliko gospodarsko družbo, in z globo od 2.000 do 10.000 eurov odgovorno osebo pravne osebe ali odgovorno osebo samostojnega podjetnika posameznika oziroma posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, in za odgovorno osebo v državnem organu ali v samoupravni lokalni skupnosti, če posreduje, objavlja ali uporablja podatke o nacionalnem preverjanju znanja v nasprotju s šestim odstavkom 65. člena tega zakona.«.

Obrazložitev:

Novela dodaja nov 102.a člen, ki predpisuje globo za posredovanje, objavljanje ali uporabljanje podatkov o nacionalnem preverjanju znanja v nasprotju z namenom nacionalnega preverjanja znanja. Določba z globami v razponu različno kaznuje posameznike, samostojne podjetnike posameznike in posameznike, ki samostojno opravljajo dejavnost, pravne osebe in odgovorne osebe zaradi nenamenskega posredovanja, objavljanja ali uporabljanja podatkov o nacionalnem preverjanju znanja.

PREHODNE IN KONČNA DOLOČBA

35. člen

(izobraževanje odraslih)

Do ureditve izobraževanja odraslih v posebnem zakonu s področja izobraževanja odraslih, se uporabljata določbi enajstega odstavka 64. člena in 93. člena Zakona o osnovni šoli (Uradni list RS, št. 81/06 - uradno prečiščeno besedilo, 102/07, 107/10, 87/11, 40/12 – ZUJF, 63/13 in 46/16 – ZOFVI-K).

Obrazložitev:

Predvideno je, da bo izobraževanje odraslih celovito (vsebinsko, organizacijsko) urejal poseben zakon. S tem bodo vsebine, ki sta jih do sedaj urejala 64. in 93. člen, prenesene v novi zakon. Da ne bi prišlo do pravne praznine, se do ureditve v posebnem zakonu še vedno uporabljata določbi obstoječega zakona.

36. člen

(uvajanje drugega tujega jezika)

Pouk drugega tujega jezika kot obveznega predmeta se prične postopno izvajati za učence 7. razreda v šolskem letu 2018/19.

Obrazložitev:

Drugi obvezni tuji jezik se uvaja postopoma in sicer za učence 7. razreda z začetkom šolskega leta 2018/19.

Vsi učenci tretjega vzgojno-izobraževalnega obdobja bodo vključeni v pouk drugega tujega v šolskem letu 2020/21.

37. člen
(predmetniki in učni načrti)

Predmetnike in učne načrte v skladu s tem zakonom določi pristojni strokovni svet najkasneje do 28. februarja 2018.

Pristojni strokovni svet ministru predlaga spremembe prilagojenih izobraževalnih programov, usklajenih z določbami tega zakona, najkasneje do 28. februarja 2018.

Obrazložitev:

Pristojni strokovni svet v skladu s tem zakonom določi predmetnike in učne načrte najkasneje do 28. februarja 2018, to je šest mesecev pred začetkom izvajanja programa.

38. člen
(usklajevanje predmetnikov in učnih načrtov zasebnih šol)

Zasebne šole uskladijo predmetnike in učne načrte v skladu s tem zakonom najkasneje šest mesecev pred začetkom pouka, če bodo izvajale vsebine, ki so vezane na ta zakon.

Obrazložitev:

Člen določa obveznost zasebnih šol, da najkasneje šest mesecev pred začetkom pouka uskladijo predmetnik in učne načrte, če bodo izvajali vsebine, ki so vezane na ta zakon.

39. člen
(začetek veljavnosti in uporabe zakona)

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začne 1. septembra 2018.

Obrazložitev:

Člen določa uveljavitev zakona in datum začetka njegove uporabe. Slednja je vezana na začetek šolskega leta 2018/19.